LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖ KULTŪROS PAVELDO KOMISIJA

VALSTYBINĖS KULTŪROS PAVELDO KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2012 m. birželio 8 d. Nr. V17-2(6.1)
Vilnius

Posėdis vyko birželio 8 d. nuo 9.00 val. iki 12.00 val.

Posėdžio pirmininkė – Valstybinės kultūros paveldo komisijos pirmininkė Gražina Drėmaitė
Posėdžio sekretorė – Valstybinės kultūros paveldo komisijos pakaitinė vyr. specialistė Violeta Katinienė

Dalyvavo:
Komisijos nariai – Gražina Drėmaitė, Jūratė Jurevičienė, Jūratė Markevičienė, Juozas Algirdas Pilipavičius, Giedrė Eleonora Miknevičienė, Vykintas Vaitkevičius, Gintaras Balčytis, Giedrė Mickūnaitė, Nijolė Laužikienė, Olga Žalienė;
Komisijos darbuotojai – Algimantas Gražulis, Gediminas Jucys, Juozas Lapinskas, Vladas Niunka, Artūras Stepanovič, Viktorija Gadeikienė, Violeta Katinienė.
Kiti dalyviai: sąrašas pridedamas.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl Vilniaus istorinio centro išskirtinės visuotinės vertės aprašo.
2. Dėl numatomos paveldosaugos sistemos pertvarkos.
3. Komisijos veiklos plano projektas iki 2012 m. pabaigos (rugsėjis, spalis, lapkritis, gruodis).
4. Kiti klausimai:

4.1. Informacija apie Lietuvos Respublikos Teritorinio planavimo įstatymo naujos redakcijos rengimą.
4.2. Informacija apie Sereikiškių parko tvarkymo planą.
4.3. Lietuvos Respublikos Valstybės kontrolės prašymas 2013 m. valstybinio audito programai.

Darbotvarkei pritarta.

1. SVARSTYTA. Vilniaus istorinio centro išskirtinės visuotinės vertės aprašas.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Pradėjo antrąjį 5-osios VKPK kadencijos posėdį.
Pristatė, kas iki šio posėdžio yra atlikta dėl pirmojo darbotvarkės klausimo: UNESCO LNK Komisijai pateikė UNESCO Pasaulio paveldo centrui siųstą Aprašą; Komisija paprašė ekspertų (dr. V. Petrušonio ir

Universiteto dėstytojos M. Drėmaitės) šį dokumentą įvertinti. Recenzentai pastebėjo nemažai klaidų ir netikslumų.

Šis dokumentas bus svarstomas birželio 26 d. Sankt Peterburge. Siūlė apsvarstyti priemones, kurių dar galima būtų imtis, kad būtų pataisytas Aprašas.

Komisijos narė J. Markevičienė.

Klausė, ar tikrai šis klausimas yra įtrauktas į UNESCO generalinės asamblėjos darbotvarkę.

G. Tamašauskaitė.

Atkreipė dėmesį į svarbiausius Aprašo tvirtinimo aspektus, komentavo UNESCO generalinės asamblėjos posėdžio darbotvarkę, kurioje yra įtrauktas klausimas dėl pasaulio paveldo vietovių išskirtinių visuotinių verčių projektų. Liko labai mažai laiko šio dokumento patikslinimui. Siūlė pastabas ir patikslinimus Generalinei asamblėjai pateikti oficialiu raštu per Kultūros ministeriją. Prašė pateikti Komisijos pastabas 2012-06-11 d.

Komisijos narė J. Markevičienė.

Komentavo rašto pateikimo procedūrą pagal numatytas gaires. Išreiškė abejonę, kad šią procedūrą galima atlikti per kelias dienas.

G. Tamašauskaitė.

Paaiškino, kad buvo teirautasi Pasaulio paveldo centre, dėl galimybės koreguoti Aprašą ir buvo pasiūlyta tokia galimybė, kurią jau pristatė anksčiau.

Komisijos narė J. Jurevičienė.

Komentavo, kad šitoje situacijoje yra svarbiau greitai reaguoti nei laikytis oficialių procedūros reikalavimų, kuriuos minėjo J. Markevičienė.

Komisijos narė J. Markevičienė.

Priminė, kad šis klausimas buvo nagrinėtas 2009 m. pabaigoje, 2010 m. pradžioje buvo parengta pažyma ir Komisijos sprendimas, tačiau Aprašo projekte neatsižvelgta į Komisijos rekomendacijas.
Pritarė recenzentų pastaboms dėl taisytinų Aprašo vietų. Pabrėžė šio dokumento svarbą, dėl netikslumų, kompromituojančių Lietuvą, kylantį pavojų paveldo išsaugojimui ir būtinybę dokumentą taisyti. Abejojo, kad tai įmanoma padaryti per kelias dienas. Siūlė paprašyti kultūros ministro išimti šį klausimą iš UNESCO darbotvarkės birželio gale-liepos pradžioje.

Komisijos narys Juozas Algirdas Pilipavičius.

Pageidavo, kad šiuo klausimu pasisakytų dokumento rengėjai.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Paaiškino, kad rengėjai buvo kviesti, tačiau negalėjo dalyvauti.

Komisijos narė G.E. Miknevičienė

Klausė, ar yra galimybė keisti svarstymo ir tvirtinimo datą.

G. Tamašauskaitė.

Atsakė, kad visoms valstybėms Aprašo projektus reikėjo pateikti iki 2012-02-01 d. Kadangi Aprašų tvirtinimas yra susijęs su kitais procesais, reikia nedelsiant reaguoti. Siūlė taisyti esmines klaidas ir pataisas siųsti Pasaulio paveldo centrui.

Komisijos narė G.E. Miknevičienė.

Apgailestavo, kad posėdyje nedalyvauja autoriai, kurie galėtų atsakyti į iškilusius klausimus. Sakė, kad pritaria Aprašo tikslinimui, nes naują dokumentą kurti neverta.

Komisijos narys G. Balčytis.

Nevisai sutiko, kad šiame dokumente Lietuva yra labai sumenkinama.

Komisijos narys V. Vaitkevičius.

Dokumentas parengtas nekokybiškai, tačiau Komisijai siūlyti pataisymus – neetiška autorių atžvilgiu. Rašyti naują Aprašą nebėra laiko ir tai yra aklavietė.
Siūlė į Komisijos posėdžių darbotvarkę rudenį įtraukti klausimą dėl naujo akademinio aprašo rengimo iniciavimo.

Komisijos narė G. Mickūnaitė.

Buvo nustebinta prastos šio aprašo kokybės. Siūlė Komisijai nurodyti savo pastabas ir poziciją, pateikti siūlymus.

Komisijos narė O. Žalienė.

Sutiko, kad dokumentas parengtas per paprastai. Tačiau, jei tai buvo valstybės pareiga atlikti darbus iki tam tikro termino, siūlytų pateikti pastabas Kultūros ministerijai, kuri toliau spręstų, ką daryti.

Komisijos narė N. Laužikienė.

Klausė, ar yra galimybė taisyti ar atnaujinti šį dokumentą po jo patvirtinimo.

G. Tamašauskaitė.

Tai nėra reglamentuota.

Komisijos narė J. Jurevičienė.

Siūlė išreikšti pritarimą parengtoms recenzijoms ir teikti ne Kultūros ministerijai, bet UNESCO komitetui.

A. Jomantas.

Informavo, kad KPD buvo sudaryta komisija, kuri rengė šio dokumento variantą, kuris buvo pateiktas Kultūros ministerijai, tačiau tolimesniuose svarstymuose KPD atstovai nebuvo kviečiami dalyvauti ir nebuvo informuoti, koks Aprašo variantas buvo patvirtintas.
Laiko šį Aprašą labai svarbiu Lietuvai, nes tai šansas parodyti, kokia yra Vilniaus vertė. Tai yra mūsų paveldosaugos sistemos veidrodis pasauliui.
Ką daryti dabartinėje situacijoje turėtų spręsti Kultūros ministerija.

G. Jucys

Komentavo, kad teisės aktai autorystės neturi, jie yra Lietuvos vardu – atsakingi visi. Patvirtinus tokį nekorektišką dokumentą, pasekmės gali būti labai rimtos. Pritarė siūlymui rengti naują dokumentą ir atidėti svarstymo datą.

Komisijos narė J. Markevičienė.

Pritarė, kad tai yra labai svarbus juridinis dokumentas. Išreiškė susirūpinimą, kad toks, koks yra dabar, šis Aprašas galėtų tapti įrankiu paveldo naikinimui.
Mano, jog jau patvirtintą dokumentą taisyti nebūtų prasminga. Pritarė siūlyti Kultūros ministerijai šį klausimą išimti iš šių metų Generalinės asamblėjos darbotvarkės.

G. Tamašauskaitė.

Atsakė, kad dokumentą yra labai svarbu svarstyti šiais metais, nes su juo susijęs periodinių ataskaitų teikimas. Nepatvirtinus Aprašo būtų stabdomi kiti svarbūs tarptautiniai procesai. Pakartotinai siūlė teikti pastabas ir komentarus.

Komisijos narys G. Balčytis.

Siūlė teikti Komisijos rekomendacijas dėl Aprašo tikslinimo.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Apibendrino Komisijos narių pastabas ir siūlė raštu informuoti kultūros ministrą ir UNESCO komitetą apie esmines klaidas, diskredituojančias Lietuvą.

Pritarta bendru sutarimu.

NUTARTA. Raštu informuoti kultūros ministrą apie Komisijos nuomonę, vertinant jau Pasaulio komitetui pateiktą Vilniaus istorinio centro išskirtinės visuotinės vertės aprašą.

2. SVARSTYTA. Dėl numatomos paveldosaugos sistemos pertvarkos.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

05. 25. d. posėdyje buvo siūlyta į 06. 08 d. posėdį pakviesti Kultūros ministerijos atstovus, kurie pristatytų susidariusią situaciją dėl paveldosaugos sistemos restruktūrizacijos. Komisija raštu kreipėsi į kultūros ministeriją, tačiau Kultūros ministerijos atstovai šiame posėdyje dalyvauti negalėjo. Komisija gavo 2012-06-04 d. kultūros ministro Gediminas Rutkausko raštą „Dėl Valstybinės kultūros paveldo apsaugos srities plėtros 2013-2021 m. programos“, kuriame rašoma, kad „plėtros programos projektas apsvarstymui su valstybės institucijomis ir visuomene numatomas pateikti š.m. IV ketvirtyje“.

V. Karčiauskas.

Apgailestavo, kad KPD atstovai nekviečiami į Kultūros ministerijoje vykstančius svarstymus. Išreiškė susirūpinimą dėl galimo paveldosaugos sistemo suskaidymo.
Problemų paveldosaugos srityje yra daug, todėl siūlė neatidėliojant kelti ir svarstyti aktualius klausimus, tokius kaip Kultūros paveldo centro veikla, taikomieji tyrimai ir kt.

Komisijos narė J. Markevičienė.

Siūlė dar kartą rašyti Kultūros ministerijai ir pakartotinai prašyti pristatyti paveldosaugos sistemos pertvarkos eigą. Lengviau yra taisyti eigoje, nei keisti jau patvirtintą dokumentą.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Padėkojo V. Karčiauskui už informaciją. Siūlė atidėti šį klausimą š.m. IV ketvirčiui.

NUTARTA. Atidėti klausimo dėl numatomos paveldosaugos sistemos pertvarkos svarstymą š.m. IV ketvirčiui.

3. SVARSTYTA. Komisijos veiklos plano projektas iki 2012 m. pabaigos (rugsėjis, spalis, lapkritis, gruodis).

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Pristatė Komisijos veiklos planą antram 2012 metų pusmečiui, aptarė organizacinius klausimus, būsimų posėdžių datas.
Siūlyta: Išvažiuojamąjį Komisijos posėdį organizuoti š.m. rugsėjo 7 d. (prie klausimo Dėl ES lėšų kultūros paveldo objektų tvarkybai). Iki rugsėjo mėn. išrinkti objektus išvažiuojamajam posėdžiui.

Antrąjį posėdį organizuoti š.m. rugsėjo 28 d.

Išvažiuojamąjį posėdį į Seinų vaivadiją organizuoti spalio mėn.

Įtraukti J. Markevičienę į spalio posėdžio medžiagos rengėjų grupę klausimui „Mokslinių kultūros paveldo tyrimų integravimas į paveldotvarkos darbus“. Siūlyta užklausti Lietuvos mokslo tarybos apie jos tyrimų rezultatus šiuo klausimu.

Į lapkričio mėn. posėdžio darbotvarkę įtraukti klausimą dėl Londono memorandumo taikymo ir suderinamumo su Lietuvos Respublikos teisės aktų, kuris buvo numatytas spalio mėn. Taip pat įtraukti šios dienos klausimą dėl paminklosaugos sistemos pertvarkos.

Klausimą „Teisės aktų harmonizavimas kultūros paveldo tvarkymo ir išsaugojimo aspektu“, kuris buvo numatytas spalio mėnesiui atidėti 2013 m.

NUTARTA. Pritarti Komisijos veiklos plano iki 2012 m. pabaigos (rugsėjis, spalis, lapkritis, gruodis) projekto papildymui pagal pateiktus siūlymus.

4. SVARSTYTA: 4.1. Informacija apie Lietuvos Respublikos Teritorinio planavimo įstatymo naujos redakcijos rengimą.

G. Jucys.

Supažindino su esama situacija. Padėtis yra komplikuota, liko nedaug laiko iki dokumento tvirtinimo, tačiau iki dabar apsvarstyta tik nedidelė jo dalis. Komentavo kai kurias problemines įstatymo projekto dalis.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Informavo, kad dar tada, kai buvo paskelbta koncepcija, komisija parengė sprendimą, kuriame išreiškiama Komisijos pozicija šiuo klausimu.

Komisijos narė J. Markevičienė.

Pabrėžė šio įstatymo projekto problemas: siūloma apriboti viešąjį interesą tik normatyvais, tai gali sukelti didelių problemų, jei kalbama apie paveldo apsaugą, nes sudėtinga sunorminti kultūrą ir paveldą. Apgailestavo, kad tokiu atveju visuomenė nebeturės teisės pareikšti savo nuomonę.
Problemiški ir maži detalieji planai, nes tokiu būdu neįmanoma išsaugoti visumos. Paminėjo įstatymo projekte vartojamą sąvoką „užstatymo planas“, kuri taip pat kelia didelį susirūpinimą paveldosaugininkams.

4. SVARSTYTA. 4.2. Informacija apie Sereikiškių parko tvarkymo planą.

J. Lapinskas.

Komentavo posėdžiui parengtą medžiagą ir trumpai pristatė dabartinę situaciją Sereikiškių parke.

Komisijos narė J. Markevičienė.

Klausė, kaip saugomi žvalgomųjų tyrimų metu rasti archeologiniai objektai.

J. Lapinskas.

Atsakė, kad jie nėra uždengiami apsauginiu sluoksniu, tiesiog vėl užpilami gruntu.

Komisijos narė J. Markevičienė.

Klausė, kur saugomi archeologiniai radiniai?

J. Lapinskas.

Atsakė, kad šiuo metu yra pas archeologus.

4. SVARSTYTA. 4.3. Lietuvos Respublikos Valstybės kontrolės prašymas 2013 m. valstybinio audito programai.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.
Prašė pateikti pasiūlymus.

Pasiūlymų nepateikta.

Posėdžio pirmininkė Gražina Drėmaitė

Posėdžio sekretorė Violeta Katinienė